תלמוד ירושלמי
(מנוקד ומפוסק על ידי דן בארי)

סדר מועד

מַסֶּכֶת מוֹעֵד קָטָן פֶּרֶק א
מַסֶּכֶת מַשְׁקִין
[0801]

[מוֹעֵד קָטָן א,א]
[הֲלָכָה א]

מַשְׁקִין בֵּית הַשְּׁלָחִין בַּמּוֹעֵד וּבַשְּׁבִיעִית,
בֵּין מִמַּעְיָן שֶׁיּוֹצֵא כַתְּחִלָּה,
בֵּין מִמַּעְיָן שֶׁאֵינוֹ יוֹצֵא כַתְּחִלָּה.
אֲבָל לֹא מִמֵּי גְשָׁמִים וְלֹא מִמֵּי קִילוֹן.
וְאֵין עוֹשִׂין עוּגִיּוֹת לַגְּפָנִים.

[תלמוד]

נִיחָא מַעְיָן שֶׁלֹּא יָצָא כַתְּחִלָּה.
מַעְיָן שֶׁיּוֹצֵא כַתְּחִלָּה, וְלֹא טָרִיחַ הוּא?
אֶלָּא כְרַבִּי מֵאִיר, דְּרַבִּי מֵאִיר אָמַר:
מַשְׁקִין מִמֶּנּוּ אֲפִלּוּ שְׂדֵה בֵית הַבַּעַל.
אָמַר רַבִּי יוֹסֵה:
דִּבְרֵי הַכֹּל,
כְּשֶׁהָיָה אֶחָד וְנַעֲשָׂה שְׁנַיִם,
אוֹ שֶׁהָיוּ מֵימָיו מוּעָטִין וְנִתְבָּרְכוּ.
וּתְנֵי כֵן: (תוספתא מועד קטן א,א)
"מַעְיָן שֶׁיָּצָא בַתְּחִלָּה,
מַשְׁקִין מִמֶּנּוּ אֲפִלּוּ שְׂדֵה בֵית הַבַּעַל.
דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר.
וַחֲכָמִים אוֹמְרִים:
אֵין מַשְׁקִין מִמֶּנּוּ,
אֶלָּא שְׂדֵה בֵית הַשְּׁלָחִין שֶׁחָרְבָה".
עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי מֵאִיר,
מַשְׁקִין מִמֶּנּוּ דָּבָר שֶׁאֵינוֹ אָבֵד,
וְדָבָר שֶׁהוּא טָרִיחַ.
עַל דַּעְתְּהוֹן דְּרַבָּנִין,
אֵין מַשְׁקִין מִמֶּנּוּ אֶלָּא דָבָר שֶׁהוּא אָבֵד,
וּבִלְבַד דָּבָר שֶׁאֵינוֹ טָרִיחַ.
אָבֵד וְטָרִיחַ, מָה אָמְרֵי בַהּ רַבָּנִין?
נִשְׁמְעֶנַּהּ מִן הָדָא:
כָּל שֶׁהִיא פְסֵדָה וְהוֹלֶכֶת, <מתקלקלת>
זוֹ הִיא בֵּית הַשְּׁלָחִין.

עָמְדָה מִלְּהַכְחִישׁ,
זוֹ בֵּית הַבַּעַל.
מַחֲלֹקֶת דְּרַבִּי מֵאִיר וַחֲכָמִים.

עַד כַּמָּה תִּשְׁהֵא וְתֵעָשֶׂה בֵּית הַשְּׁלָחִין?
עַד כְּדֵי שֶׁתִּשְׁהֵא שְׁנַיִם שְׁלֹשָׁה יָמִים קֹדֶם לָרֶגֶל?
נִשְׁמְעֶנַּהּ מִן הָדָא:
קֻבְרְיֵיל נְגַב קָמֵי מוֹעֲדָא תְּלָתָא יוֹמִין, <שם נהר>
חֲזַר בְּמוֹעֲדָא. <בחול המועד>
אֲתָא עוֹבְדָא קֳמֵי רַב חוּנָה, וַאֲמַר:
אִלֵּין דְּאַכְחֲשָׁן, יֶשְׁתְּיָן, <אלה שנבלו, ישתו>
אִלֵּין דְּלָא אַכְחֲשָׁן, לָא יֶשְׁתְּיָן.
רַבִּי יוֹנָה וְרַבִּי יוֹסֵה
הוֹרוּן בְּהָדָה מְקָרַת דִּצְלִיָא, <נווה במקום הנקרא צליא>
דַּהֲוָת זְרִיעָה סְעָרִין, <שהיתה זרועה שעורים>
מִחְצְדִנּוּן בְּמוֹעֲדָא, <לקצור אותן בחול המועד>
דְּלָא יִפְקְעֵן וְיֵיבְדָן. <שלא יבקעו ויאבדו>

נִיחָא מֵי קִילוֹן.
מֵי גְשָׁמִים?
אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן:
גָּזְרוּ מֵי גְשָׁמִים מִפְּנֵי שֶׁהֵן כְּמֵי קִילוֹן.
רַבִּי בִיסנא בְּשֵׁם רַבִּי לָא:
לֹא שָׁנוּ אֶלָּא בַּמּוֹעֵד,
הָא בַּשְּׁבִיעִית, מֻתָּר.
מַה בֵּין שְׁבִיעִית, מַה בֵּין מוֹעֵד?
שְׁבִיעִית, עַל יְדֵי שֶׁהִיא מֻתֶּרֶת בִּמְלָאכָה,
הִתִּירוּ בֵּין דָּבָר שֶׁהוּא טָרִיחַ,
בֵּין דָּבָר שֶׁאֵינוֹ טָרִיחַ.
מוֹעֵד עַל יְדֵי שֶׁהוּא אָסוּר בִּמְלָאכָה,
לֹא הִתִּירוּ אֶלָּא דָּבָר שֶׁהוּא אָבֵד,
וּבִלְבַד דָּבָר שֶׁאֵינוֹ טָרִיחַ.
וְאִית דְּבָעֵי מִשְׁמְעִנַּהּ מִן הָדָא:
שְׁבִיעִית, עַל יְדֵי שֶׁזְּמַנָּהּ מְרֻבֶּה, הִתִּירוּ;
מוֹעֵד, עַל יְדֵי שֶׁזְּמַנּוֹ קָצָר, אָסְרוּ.
אוֹתָן שִׁבְעַת יָמִים הָאַחֲרוֹנִים,
לָא מִסְתַּבְּרָה מִעְבְּדִנּוּן כְּשִׁבְעָה יְמֵי הָרֶגֶל,
וְיִהְיוּ אֲסוּרִין?

רַבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי:
מֵי תַמְצִיּוֹת שֶׁלֹּא פָּסְקוּ, מָה הֵן?
נִשְׁמְעֶנַּהּ מִן הָדָא: (תוספתא מקוואות)
"אֵילוּ הֵן מֵי תַמְצִיּוֹת?
כָּל זְמַן שֶׁהַגְּשָׁמִים יוֹרְדִין וְהֶהָרִים בּוֹצְצִין. <מטפטפים>
פָּסְקוּ גְּשָׁמִים, אַף עַל פִּי שֶׁהֶהָרִים בּוֹצְצִין,

הֲרֵי הֵן כְּמֵי תַמְצִיּוֹת.
פָּסְקוּ מִלִּהְיוֹת בּוֹצְצִין,
הֲרֵי הֵן כְּמֵי גְבָיִים."
עַד אֵיכָן?
חִיָּה בַר בּוּן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן:
עַד כְּדֵי שֶׁתִּפְרַח הַבּוֹרִית.
רַבִּי לְעָזָר בֵּירַבִּי יוֹסֵה,
בְּשֵׁם רַבִּי תַנְחוּם בֵּירַבִּי חִיָּה:
עַד כְּדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ כְּרַגְלֵי הָאַוָּז.
רַבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי:
פָּרְחָה הַבּוֹרִית וְלֹא פָּסְקוּ,
לְמַפְרֵעוֹ הוּא נַעֲשָׂה כַּמַּעְיָן, אוֹ מִכָּן וְלַבָּא?
לַיְדָה מִלָּה? <לאיזה דבר>
הִטְבִּיל בּוֹ מְחָטִים וְצִנּוֹרִיּוֹת,
אִן תֵּימַר לְמַפְרֵעוֹ הוּא נַעֲשָׂה מַעְיָן, טָהֲרוּ;
אִן תֵּימַר מִכָּאן וְלַבָּא, לֹא טָהֲרוּ.
רַבִּי לְעָזָר בֵּירַבִּי יוֹסֵה שָׁאַל:
אִלַּיִן אַגְטָרַגְטַיָּא, <מפלי מים, קטרקט. כאן, סכר>
מָה אַתְּ עָבֵיד לוֹן?
כְּמֵי קִילוֹן, אוֹ אֵינָן כְּמֵי קִילוֹן?
בְּרֵכָה שֶׁנִּתְמַלֵּאת מִן הַמַּעְיָן,
וְהִפְסִיק הַמַּעְיָן מִתּוֹכָהּ,
מַהוּ לְהַשְׁקוֹת מִמֶּנָּה?
נִשְׁמְעִנַּהּ מִן הָדָא:
"אֲבָל אֵין מַשְׁקִין
לֹא מִמֵּי הַגְּשָׁמִים וְלֹא מִמֵּי הַקִּילוֹן".
מָה אֲנַן קָיְמִין? <במה אנו עוסקים>
אִם בְּשָׁעָה שֶׁהַגְּשָׁמִים יוֹרְדִין,
וַהֲלֹא כְמַשְׁקִין לַיָּם הַגָּדוֹל הֵן?
אֶלָּא כִּי נַן קָיְמִין,
בְּשָׁעָה שֶׁפָּסְקוּ גְּשָׁמִים.
אִם בְּשָׁעָה שֶׁפָּסְקוּ גְּשָׁמִים,
לֹא כִּבְרֵכָה שֶׁנִּתְמַלֵּאת מִן הַמַּעְיָן,
וְהִפְסִיק הַמַּעְיָן מִתּוֹכָהּ הִיא?
וְאַתְּ אָמַר "אֵין מַשְׁקִין מִמֶּנָּה"?
הָדָא אָמְרָה,
בְּרֵכָה שֶׁנִּתְמַלֵּאת מִן הַמַּעְיָן,
וְהִפְסִיק הַמַּעְיָן מִתּוֹכָהּ,
אֵין מַשְׁקִין מִמֶּנָּה.
בְּרֵכָה שֶׁנִּתְמַלֵּאת מִן הַקִּילוֹן,
וְהִמְשִׁיךְ הַמַּעְיָן לְתוֹכָהּ,
מַהוּ לְהַשְׁקוֹת מִמֶּנָּה?
נִשְׁמְעִנַּהּ מִן הָדָא:
שְׂדֵה בֵית הַשְּׁלָחִין
שֶׁנִּטְפָּה לְתוֹךְ שְׂדֵה בֵית הַשְּׁלָחִין אַחֶרֶת,
מַשְׁקִין מִמֶּנָּה. [802]

אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה:
וְעוֹדָהּ מְנַטֶּפֶת.
וְכִי מֵחֲמַת הַנִּטּוּף הִיא יְכֹלָה לְהַשְׁקוֹת?
לֹא מֵחֲמַת עַצְמָהּ, שֶׁהִיא מְלֵאָה?
וְאַתְּ אָמַר "מַשְׁקִין מִמֶּנָּה".
הָדָא אָמְרָה,
בְּרֵכָה שֶׁנִּתְמַלֵּאת מִן הַקִּילוֹן,
וְהִמְשִׁיךְ הַמַּעְיָן לְתוֹכָהּ,
מַשְׁקִין מִמֶּנָּה.
וְתָנֵי שְׁמוּאֵל כֵּן:
הַפּוֹסְקִין וְהַבְּרֵכָה שֶׁמִּלְּאָן קֹדֶם לָרֶגֶל,
לֹא יַשְׁקֶה מֵהֶן בָּרֶגֶל;
אִם הָיְתָה אַמַּת הַמַּיִם עוֹבֶרֶת בֵּינֵיהֶן,
מַשְׁקֶה מֵהֶן וְאֵינוֹ נִמְנָע.

"וְאֵין עוֹשִׂין עוּגִיּוֹת לַגְּפָנִים."
אֵילוּ הֵן עוּגִיּוֹת?
אֵלּוּ הֵן הַבְּדִידִין שֶׁבְּעִקְּרֵי אִילָנוֹת, <חפירות>
כַּיי דִתְנֵינַן תַּמָּן: (כלים כט,ז)
"יַד הַבָּדִיד, אַרְבָּעָה".

[מוֹעֵד קָטָן א,ב]
הֲלָכָה ב

רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר:
אֵין עוֹשִׂין אֶת הָאַמָּה כַּתְּחִלָּה בַּמּוֹעֵד וּבַשְּׁבִיעִית.
וַחֲכָמִים אוֹמְרִים:
עוֹשִׂין אֶת הָאַמָּה כַּתְּחִלָּה בַּשְּׁבִיעִית,
וּמְתַקְּנִין אֶת הַמְקֻלְקֶלֶת בַּמּוֹעֵד.
וּמְתַקְּנִין אֶת קִלְקוּלֵי הַמַּיִם שֶׁבִּרְשׁוּת הָרַבִּים,
וְחוֹטְטִין אוֹתָן.
וּמְתַקְּנִין אֶת הַדְּרָכִים וְאֶת הָרְחוֹבוֹת וְאֶת מִקְווֹת הַמַּיִם,
וְעוֹשִׂין כָּל צָרְכֵי הָרַבִּים,
וּמְצַיְּנִין עַל הַקְּבָרוֹת,
וְיוֹצְאִין אַף עַל הַכִּלְאַיִם.

[תלמוד]

תַּמָּן תְּנֵינַן: (שביעית ג,ג)
"רַבִּי לְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹסֵר,
עַד שֶׁיַּעֲמִיק שְׁלֹשָׁה,
אוֹ עַד שֶׁיַּגְבִּיהַּ שְׁלֹשָׁה,
אוֹ עַד שֶׁיִּתֵּן עַל הַסֶּלַע."
פְּתַר לַהּ תְּרֵין פִּתְרִין:
בְּשֶׁהָיָה לוֹ דָּבָר מְמֻעָט בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ מֵעֶרֶב שְׁבִיעִית,

וְהוּא מְבַקֵּשׁ לְהוֹצִיאוֹ בְּתוֹךְ שָׂדֵהוּ בַּשְּׁבִיעִית,
הֲרֵי זֶה מוֹסִיף עָלָיו וְהוֹלֵךְ,
מִשֶּׁיִּפְסְקוּ עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה.
רַבִּי לְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹסֵר.
מָה טַעְמָא דְרַבִּי לְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה?
שֶׁמָּא לֹא יִמְצָא לוֹ זֶבֶל,
וְנִמְצָא מְזַבֵּל אֶת אוֹתוֹ הַמָּקוֹם.
אָתְיָא דְרַבִּי לְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה כְּרַבִּי יוֹסֵה,
כְּמָה דְרַבִּי יוֹסֵה אָמַר:
אֵין זֶבֶל מָצוּי,
כֵּן רַבִּי לְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אָמַר:
אֵין זֶבֶל מָצוּי.
פְּתַר לַהּ פְּתַר חוֹרָן:
כְּשֶׁהָיָה לוֹ דָּבָר מְמֻעָט בְּתוֹךְ שָׂדֵהוּ מֵעֶרֶב שְׁבִיעִית,
הֲרֵי זֶה מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ מִשֶּׁיִּפְסְקוּ עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה.
רַבִּי לְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹסֵר.
מָה טַעְמָא דְרַבִּי לְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה?
שֶׁמָּא לֹא יִמְצָא לוֹ זֶבֶל,
וְנִמְצָא מְזַבֵּל אֶת אוֹתוֹ מָקוֹם.
וְלֹא כְּבָר הוּא מְזֻבָּל מֵעֶרֶב שְׁבִיעִית?
רַבִּי יִרְמְיָה,
רַבִּי בּוּן בַּר חִיָּה בְּשֵׁם רַבִּי בָּא בַּר מַמָּל:
מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן,
עַד שֶׁיּוֹצִיא עֶשֶׂר מַשְׁפָּלוֹת כְּאַחַת.
וְלֵית לְרַבָּנִין מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן?
אָמַר רַבִּי אִדֵּי דְחֻטְרָא:
סַלּוֹ וּמַגְרֵפוֹ מוֹכִיחִין עָלָיו שֶׁהוּא עוֹשֶׂה אַשְׁפָּה.

רַבִּי יוֹסֵה בֵּירַבִּי בּוּן אָמַר:
אִלֵּין שְׁמוּעָתָה דְהָכָא, <כאן:שביעית>
דִּתְנֵינַן תַּמָּן: <שם:מועד קטן>
רַבִּי לְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר:
אֵין עוֹשִׂין אֶת הָאַמָּה כַּתְּחִלָּה בַּמּוֹעֵד וּבַשְּׁבִיעִית.
אָמַר רַבִּי זְעוֹרָה:
מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַכְשִׁיר אֶת צְדָדֶיהָ לִזְרִיעָה.
רַבִּי יִרְמְיָה,
רַבִּי בּוּן בַּר חִיָּה בְּשֵׁם רַבִּי בָּא בַּר מַמָּל:
מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן.
הֲווֹן בָּעַיי מֵימַר:
מַן דְּאָמַר תַּמָּן מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן
וְכָא מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן. <גם כאן, במסכת שביעית הוא אומר>
מַן דְּאָמַר תַּמָּן
מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַכְשִׁיר אֶת צְדָדֶיהָ לִזְרִיעָה,
וְכָא מָה אִית לָךְ? <כאן בעניין זיבול, מה יש לך לומר>
לֵית לָךְ אֶלָּא כְּהָדָא:
שֶׁמָּא לֹא יִמְצָא לוֹ זֶבֶל,

וְנִמְצָא מְזַבֵּל אֶת אוֹתוֹ הַמָּקוֹם.
מָה נְפַק מִן בֵּינֵיהוֹן?
חָפַר לַעֲשׂוֹת אַמָּה שֶׁלַּבִּנְיָן.
הֲווֹן בָּעֵיי מֵימַר:
מַן דְּאָמַר תַּמָּן מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן,
וָכָא מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן.
מַן דְּאָמַר תַּמָּן מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַכְשִׁיר אֶת צְדָדֶיהָ לִזְרִיעָה,
הֲרֵי אֵינוֹ מַכְשִׁיר אֶת צְדָדֶיהָ לִזְרִיעָה.
הַכֹּל מוֹדִין,
שֶׁאִם הָיָה לוֹ שָׁם אֲבָנִים,
אוֹ צְרוֹרוֹת אוֹ סִיד אוֹ גִּיבְּסֹס, <גבס>
מֻתָּר.

"וּמְתַקְּנִין אֶת הַמְּקֻלְקָלֶת בַּמּוֹעֵד."
דָּבָר שֶׁהוּא לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד,
אֲבָל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד,
אָסוּר.
בְּשֶׁל יָחִיד, אֲבָל בְּשֶׁלְּרַבִּים,
אֲפִלּוּ דָּבָר שֶׁאֵינוֹ לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד,
מֻתָּר.
כְּהָדָא דְּבָנֵי דְסָכוּתָא אִתְפַּחְתַּת בְּמוֹעֲדָא, <מרחץ של סכותא התקלקל>
וּשְׁרָא לוֹן רַבִּי אַבָּהוּ מֶעְבְּדִנַּהּ בְּמוֹעֲדָא.
בְּטָרִיחַ וְכִוְּנוּ, לָא סְבַרְנַן מֵימַר:
"וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְכַוֵּן אֶת מְלַאכְתּוֹ בַּמּוֹעֵד"?
אָמְרִין:
אִן לָא מִתְעַבְדָּא כַדּוֹן, לָא מִתְעַבְדָּא עוֹד. <אם לא נעשית עכשיו>
אַיְּרָא דְצִפּוֹרִין אִתְפַּחְתַּת בְּמוֹעֲדָא. <יורה, דוד>
חַבְרַיָּא סָבְרִין מֵימַר:
שְׁרֵי, מִן הָדָא:
"וּמְתַקְּנִין אֶת קִלְקוּלֵי הַמַּיִם."
אָמַר רַבִּי פִּינְחָס:
לֹא אָסַר רַבִּי יִרְמְיָה אֶלָּא מִשֵּׁם הִלְכַת הַפַּטִּישׁ.
בֵּית עָלְמָא דְבַר מִקְטְיָא אִתְפְּחַת בְּמוֹעֲדָא. <בית הקברות>
רַב חוּנָה סָבַר מֵימַר:
שְׁרֵי, מִן הָדָא:
"וְעוֹשִׂין כָּל צָרְכֵי הָרַבִּים."
אֲמַר לֵיהּ רַבִּי מָנָא: [803]
וְלָא תָנֵי שְׁמוּאֵל:
"אֶלָּא לִהְיוֹת שָׁפִין אֶת סִדְקֵיהֶן"?

"וְחוֹטְטִין אוֹתָן."
גָּרְפִין לוֹן, כַּיי דִתְנֵינַן תַּמָּן: (מקואות ד,ג)
"הַחוֹטֵט בַּצִּנּוֹר לְקַבֵּל צְרוֹרוֹת".

"וְעוֹשִׂין כָּל צָרְכֵי הָרַבִּים."

אֵילוּ הֵן צָרְכֵי הָרַבִּים?
"דָּנִין דִּינֵי מָמוֹנוֹת,
וְדִינֵי נְפָשׁוֹת,
דִּינֵי מַכּוֹת,
וּפוֹדִין אֶת הַשְּׁבוּיִין,
וַעֲרָכִים וַחֲרָמִים וְהֶקְדֵּשׁוֹת,
וּמַשְׁקִין אֶת הַסּוֹטָה,
וְשׂוֹרְפִין אֶת הַפָּרָה,
וְעוֹרְפִין עֶגְלָה עֲרוּפָה,
וְרוֹצְעִין עֶבֶד עִבְרִי,
וּמְטַהֲרִין אֶת הַמְּצֹרָע,
וּמְפָרְקִין אֶת הַמַּנְעָל מֵעַל גַּבֵּי הָאֵמוּם, <תבנית>
אֲבָל לֹא מַחְזִירִין אוֹתוֹ."

"וּמְצַיְּנִין עַל הַקְּבָרוֹת".
לֹא כְבָר צִיְּנוּ מֵאֲדָר?
תִּפָּתֵר,
שֶׁיָּרַד שֶׁטֶף שֶׁלַּגְּשָׁמִים וּשְׁטָפוּ.

"וְיוֹצְאִין אַף עַל הַכִּלְאַיִם".
לֹא כְבָר יָצְאוּ בַּאֲדָר?
תִּפָּתֵר,
שֶׁהָיְתָה הַשָּׁנָה אֲפֵלָה, וְאֵין הַצְּמָחִים נִכָּרִין.

וּמִנַּיִן לְצִיּוּן?
רַבִּי בֶּרֶכְיָה, רַבִּי יַעֲקֹב בַּר בַּת יַעֲקֹב,
בְּשֵׁם רַבִּי חוֹנְיָה דִּבְרַת חַוְרָן;
רַבִּי יוֹסֵה אָמַר לָהּ:
רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא בְּשֵׁם רַבִּי חוֹנְיָה דִּבְרַת חַוְרָן;
רַבִּי חִזְקִיָּה, רַבִּי עֻזִּיאֵל בְּרֵיהּ דְּרַבִּי חוֹנְיָה דִּבְרַת חַוְרָן:
(וַיִּקְרָא יג,מה) "וְטָמֵא טָמֵא יִקְרָא",
כְּדֵי שֶׁתְּהֵא טֻמְאָה קוֹרְאָה לוֹ בְּפִיהָ,
וְאוֹמֶרֶת לוֹ: "פְּרֹשׁ!"
רַבִּי לָא בְשֵׁם רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן:
(יְחֶזְקֵאל לט,טו) "וְעָבְרוּ הָעֹבְרִים בָּאָרֶץ,
וְרָאָה עֶצֶם אָדָם וּבָנָה אֶצְלוֹ צִיּוּן",
"עֶצֶם", מִכָּן שֶׁמְּצַיְּנִין עַל הָעֲצָמוֹת.
"אָדָם", מִכָּן שֶׁמְּצַיְּנִין עַל הַשִּׁדְרָה וְעַל הַגֻּלְגֹּלֶת.
"וּבָנָה", מִכָּן שֶׁמְּצַיְּנִין עַל גַּבֵּי אֶבֶן קְבוּעָה.
אִם אוֹמֵר אַתְּ, עַל גַּבֵּי אֶבֶן תְּלוּשָׁה,
אַף הִיא הוֹלֶכֶת וּמְטַמָּא בְמָקוֹם אַחֵר.
"אֶצְלוֹ", בְּמָקוֹם טַהֲרָה.
"צִיּוּן", מִכָּן לְצִיּוּן.

מָצָא אֶבֶן אַחַת מְצֻיֶּנֶת,

אַף עַל פִּי שֶׁאֵין מְקַיְּמִין כֵּן,
הַמַּאֲהִיל עָלֶיהָ טָמֵא.
אֲנִי אוֹמֵר:
מֵת קָמְצוּץ הָיָה נָתוּן תַּחְתֶּיהָ.
הָיוּ שְׁתַּיִם,
הַמַּאֲהִיל עֲלֵיהֶן טָהוֹר,
וּבֵינֵיהֶן טָמֵא.
אִם הָיָה חָרוּשׁ בֵּינְתַיִם,
הֲרֵי הֵן כִּיחִידִיּוֹת:
בֵּינֵיהֶן טָהוֹר, סְבִיבוֹתֵיהֶן טָמֵא.
תְּנֵי:
אֵין מְצַיְּנִין עַל הַבָּשָׂר,
שֶׁמָּא יִתְאַכַּל הַבָּשָׂר.
רַבִּי יוּסְטָא בַּר שׁוּנֵם בְּעָא קֳמֵי רַבִּי מָנָא:
וְלֹא נִמְצָא מְטַמֵּא טְהָרוֹת לְמַפְרֵעַ?
אָמַר לֵיהּ:
מוּטָב יִתְקָלְקְלוּ בוֹ לְשָׁעָה,
וְאַל יִתְקָלְקְלוּ בוֹ לְעוֹלָם.

[מוֹעֵד קָטָן א,ג]
הֲלָכָה ג

רִבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר:
מוֹשְׁכִין אֶת הַמַּיִם מֵאִילָן לְאִילָן,
אֲבָל לֹא יַשְׁקֶה אֶת כָּל הַשָּׂדֶה כֻּלָּהּ.
זְרָעִים שֶׁלֹּא שָׁתוּ לִפְנֵי הַמּוֹעֵד,
לֹא יַשְׁקֵם בַּמּוֹעֵד;
וַחֲכָמִים מַתִּירִין בָּזֶה וּבָזֶה.

[תלמוד]

רַבִּי מָנָא אֲמַר לַהּ סְתָם.
רַבִּי אַבּוּן בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל:
בִּסְתָם חֲלוּקִין.
מָה אֲנַן קָיְמִין? <במה אנו עוסקים>
אִם בַּמְּרֻוָּחִין, דִּבְרֵי הַכֹּל, אָסוּר;
אִם בָּרְצוּפִין, דִּבְרֵי הַכֹּל, מֻתָּר.
אֶלָּא כִּי נַן קָיְמִין,
בִּנְטוּעִין מַטָּע עֶשֶׂר לְבֵית סְאָה.
רַבִּי לִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב עָבֵד לוֹן כַּמְּרֻוָּחִין,
וְרַבָּנִין עָבְדִין לוֹן כָּרְצוּפִין.
הָא רַבָּנִין אָמְרֵי:
בַּמְּרֻוָּחִין, אָסוּר לְהַשְׁקוֹת.
מַהוּ לְהַמְשִׁיךְ?
נֵילַף הָדָא דְרַבָּנִין מִן דְּרַבִּי לִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב,

כְּמָה דְרַבִּי לִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אָמַר:
בַּמְּרֻוָּחִין, אָסוּר לְהַשְׁקוֹת וּמֻתָּר לְהַמְשִׁיךְ,
כֵּן רַבָּנִין אָמְרֵי:
בַּמְּרֻוָּחִין, אָסוּר לְהַשְׁקוֹת וּמֻתָּר לְהַמְשִׁיךְ.
וְלָא כֵן סָבְרִינַן מֵימַר:
"בַּמְּרֻוָּחִין, דִּבְרֵי הַכֹּל, אָסוּר"?
וְהֵן, עָפָר לָבָן, לֹא בַמְּרֻוָּחִין הוּא?
אֶלָּא כָּאן בַּשְּׁבִיעִית, וְכָאן בַּמּוֹעֵד.
מַה בֵּין שְׁבִיעִית וּמָה בֵּין מוֹעֵד?
שְׁבִיעִית, עַל יְדֵי שֶׁהִיא מֻתֶּרֶת בִּמְלָאכָה,
הִתִּירוּ בֵּין דָּבָר שֶׁהוּא טָרִיחַ,
בֵּין דָּבָר שֶׁאֵינוֹ טָרִיחַ;
מוֹעֵד, עַל יְדֵי שֶׁהוּא אָסוּר בִּמְלָאכָה,
לֹא הִתִּירוּ אֶלָּא דָבָר שֶׁהוּא אָבֵד,
וּבִלְבַד דָּבָר שֶׁאֵינוֹ טָרִיחַ.
וְאִית דְּבָעֵי מִשְׁמְעִנֵּהּ מִן הָדָא:
שְׁבִיעִית, עַל יְדֵי שֶׁזְּמַנָּהּ מְרֻבָּה, הִתִּירוּ;
מוֹעֵד, עַל יְדֵי שֶׁזְּמַנּוֹ קָצָר, אָסוּר.
אוֹתָן שִׁבְעַת יָמִים הָאַחֲרוֹנִים,
לָא מִסְתַּבְּרָה מֶעֶבְדִנּוּן כְּשִׁבְעַת יְמֵי הָרֶגֶל,
וְיִהְיוּ אֲסוּרִין?
אַשְׁכַּח תָּנֵי:
מְרַבְּצִין בְּעָפָר לָבָן בַּשְּׁבִיעִית,
אֲבָל לֹא בַמּוֹעֵד.
דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן.
וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹסֵר.

"וַחֲכָמִים מַתִּירִין בָּזֶה וּבָזֶה."
מַהוּ "בָּזֶה וּבָזֶה"?
בֵּין שֶׁשָּׁתוּ קֹדֶם לָרֶגֶל,
בֵּין שֶׁלֹּא שָׁתוּ קֹדֶם לָרֶגֶל.
אֶלָּא, בֵּין בָּאִילָן וּבֵין בַּזְּרָעִין.

[מוֹעֵד קָטָן א,ד]
הֲלָכָה ד

צָדִין אֶת הָאֲשׁוּת וְאֶת הָעַכְבָּרִים
בִּשְׂדֵה הָאִילָן וּבִשְׂדֵה הַלָּבָן,
כְּדַרְכּוֹ בַּמּוֹעֵד וּבַשְּׁבִיעִית.
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר:
בִּשְׂדֵה הָאִילָן כְּדַרְכּוֹ,
וּבִשְׂדֵה לָבָן שֶׁלֹּא כְדַרְכּוֹ.
וּמְקָרִין אֶת הַפִּרְצָה בַּמּוֹעֵד;
וּבַשְּׁבִיעִית בּוֹנֶה כְדַרְכּוֹ.

[תלמוד]

אֲשׁוּת זוֹ חֲלֻדָּה. <חולד>
אַף עַל פִּי שֶׁאֵין רְאָיָה לַדָּבָר, זֵכֶר לַדָּבָר:
(תְּהִלִּים נח,ט) "נֵפֶל אֵשֶׁת בַּל חָזוּ שָׁמֶשׁ".
נִיחָא בִּשְׂדֵה הָאִילָן.
בִּשְׂדֵה הַלָּבָן?
אֶלָּא בִּשְׂדֵה הַלָּבָן שֶׁהִיא סְמוּכָה לִשְׂדֵה הָאִילָן.

"כְּדַרְכּוֹ",
צָד בַּמְּצוּדָה.
"שֶׁלֹּא כְדַרְכּוֹ",
תּוֹחֵב בְּשַׁפּוּד וּמַכֶּה בְקַרְדּוֹם,
וּמְרַדֵּד אֶת הָאֲדָמָה תַּחְתֶּיהָ.
תְּנֵי:
מַחְרִיבִין חוֹרְרֵי הַנְּמָלִים בַּמּוֹעֵד
כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה?
רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר:
נוֹטֵל מֵאֵלּוּ וְנוֹתֵן בְּצַד אֵלּוּ,
וְהֵן מְחַנְּקִין אֵלּוּ אֶת אֵלּוּ.
וְהוּא שֶׁתְּהֵא אַמַּת הַמַּיִם עוֹבֶרֶת בֵּינֵיהֶן.

"וּמְקָרִין אֶת הַפִּרְצָה בַמּוֹעֵד."
אֶבֶן עַל גַּבֵּי אֶבֶן וּצְרוֹר עַל גַּבֵּי צְרוֹר.
וּבַשְּׁבִיעִית בּוֹנֶה כְּדַרְכּוֹ:
אֶבֶן עַל גַּבֵּי צְרוֹר וּצְרוֹר עַל גַּבֵּי אֶבֶן.
וּבְפִרְצָה שֶׁאֵינָהּ סָגָה אֶת הֶעָפָר,
אֲבָל פִּרְצָה שֶׁהִיא הָיְתָה סָגָה אֶת הֶעָפָר,
אָסוּר לְגָדְרָהּ בַּשְּׁבִיעִית.
וּתְנֵי כֵן:
"כָּל פִּרְצָה שֶׁהִיא סָגָה אֶת הֶעָפָר,
אָסוּר לְגָדְרָהּ בַּשְּׁבִיעִית,
וְשֶׁאֵינָהּ סָגָה אֶת הֶעָפָר,
מֻתָּר לְגָדְרָהּ בַּשְּׁבִיעִית."
בְּשֶׁאֵינָהּ מַכְשֶׁלֶת אֶת הָרַבִּים,
אֲבָל אִם מַכְשֶׁלֶת הָרַבִּים,
אַף עַל פִּי שֶׁהִיא סָגָה אֶת הֶעָפָר,
מֻתָּר לְגָדְרָהּ בַּשְּׁבִיעִית.
כְּהָדָא:
"אִם הָיָה כָּתְלוֹ גּוֹהֶה,
סוֹתְרוֹ וּבוֹנֵהוּ."
וְיִסְתֹּר וְלֹא יִבְנֵהוּ!
רַבִּי חֲנַנְיָה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן:
הִתִּירוּ סוֹפוֹ מִפְּנֵי תְחִלָּתוֹ,
שֶׁאִם אוֹמֵר אַתְּ לוֹ שֶׁלֹּא יִבְנֶה,

אַף הוּא אֵינוֹ סוֹתְרוֹ,
וְנִמְצָא בָּא לִידֵי סַכָּנָה.

[מוֹעֵד קָטָן א,ה]
הֲלָכָה ה

רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר:
רוֹאִין אֶת הַנְּגָעִים לְהָקֵל וּלְהַחְמִיר,
וַחֲכָמִים אוֹמְרִים:
לֹא לְהָקֵל וְלֹא לְהַחְמִיר.
וְעוֹד אָמַר רַבִּי מֵאִיר:
מְלַקֵּט אָדָם עַצְמוֹת אָבִיו וְאִמּוֹ,
מִפְּנֵי שֶׁשִּׂמְחָה הִיא לוֹ.
רַבִּי יוֹסֶה אוֹמֵר:
אֵבֶל הוּא לוֹ.
וְלֹא יְעוֹרֵר עַל מֵתוֹ וְלֹא יַסְפִּידֶנּוּ
קֹדֶם לָרֶגֶל שְׁלֹשִׁים יוֹם.

[תלמוד]

תַּמָּן תְּנֵינַן: (נגעים ד,י)
"בַּהֶרֶת כַּגְּרִיס, וּפִסַּת כַּגְּרִיס,
וְנוֹלַד לַפִּסָּיוֹן מִחְיָה אוֹ שֵׂעָר לָבָן,
וְהָלְכָה לָהּ הָאוֹם,
רִבִּי עֲקִיבָה מְטַמֵּא;
וַחֲכָמִים אוֹמְרִים:
תֵּרָאֶה כַּתְּחִלָּה."
הָא רִבִּי עֲקִיבָה מְטַמֵּא וּמַחְלִיט,
וְרַבָּנִין אָמְרִי "תֵּרָאֶה כַּתְּחִלָּה", מַחְלִיטִין.
וּמָה בֵּינֵיהוֹן?
רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר:
עֶרֶב הָרֶגֶל בֵּינֵיהוֹן.
רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר,
הִיא קַדְמָיְתָא, <היא הראשונה>
וְאֵין אַתְּ נִזְקָק לוֹ, לֹא לְהָקֵל וְלֹא לְהַחְמִיר.
וְרַבָּנִין אָמְרִי,
חָרֵי הִיא, <אחרת היא>
וְאַתְּ פּוֹטְרוֹ מִן הָרִאשׁוֹנָה.
וְהַיְדָא הִיא "שֶׁלֹּא לְהַחְמִיר"? <ואיזו היא>
שֶׁאֵין אַתְּ נִזְקָק לוֹ לַשְּׁנִיָּה לְהַחְמִיר.
רַבִּי יוֹסֶה בְּשֵׁם רַב אַחָא:
אָתְיָא דִּיחִידַיָּא דְהָכָא כִּסְתָמָא דְתַמָּן,
וְדִיחִידַיָּא דְּתַמָּן כִּסְתָמָא דְהָכָא.
אָתְיָא דִּיחִידַיָּא דְתַמָּן כִּסְתָמָא דְהָכָא:
רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר:

הִיא קַדְמָיְתָא,
וְאֵין אַתְּ נִזְקָק לוֹ לֹא לְהָקֵל וְלֹא לְהַחְמִיר.
וּתְנֵינַן הָכָא:
וַחֲכָמִים אוֹמְרִים:
לֹא לְהָקֵל וְלֹא לְהַחְמִיר.
וְדִיחִידַיָּא דְהָכָא דְּתַמָּן כִּסְתָמָא דְתַמָּן:
וְרַבָּנִין אָמְרִי:
חֲרֵי הִיא,
וְאַתְּ פּוֹטְרוֹ מִן הָרִאשׁוֹנָה.
וּתְנֵינַן הָכָא:
"רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר:
רוֹאִין אֶת הַנְּגָעִים לְהָקֵל,
אֲבָל לֹא לְהַחְמִיר."
רַבִּי יוֹסֵה בֵּירַבִּי בּוּן בְּשֵׁם רַב אַחָא:
בֵּין דִּיחִידַיָּא דְהָכָא, בֵּין דְּרַבָּנִין דְּהָכָא
מוֹדַיי לְרַבָּנִין דְתַמָּן, <שם: במסכת נגעים>
לְהָקֵל אֲבָל לֹא לְהַחְמִיר.
תַּמָּן, בְּשֶׁהָלְכָה לָהּ הָאוֹם,
בְּרַם הָכָא, בְּשֶׁהָלְכוּ לָהֶם הַסִּימָנִין,
וְהָאוֹם קַיֶּמֶת.
אָמַר רַבִּי:
נִרְאִין דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵה בַּמֻּסְגָּר,
וְדִבְרֵי רַבִּי מֵאִיר בַּמֻּחְלָט.
רַבִּי זְעוֹרָה אָמַר:
יְמֵי הָרֶגֶל בֵּינֵיהוֹן.
רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר,
הִיא קַדְמָיְתָא, וְאֵינוֹ נִכְנַס לָעֲזָרָה.
וְרַבָּנִין אָמְרִי,
חֲרֵי הִיא, וְהוּא נִכְנָס לָעֲזָרָה.
הָא רַבִּי עֲקִיבָה מְטַמֵּא וּמַחְלִיט,
וְרַבָּנִין אָמְרִי "תֵּרָאֶה כַּתְּחִלָּה", מַחְלִיטִין.
וּמָה בֵּינֵיהוֹן?
עָרֵב הָיָה לוֹ שִׁמְעַ "פָּטוּר"
מִפִּי כֹהֵן שָׁעָה אַחַת.
שְׁמוּאֵל אָמַר:
פְּרִיחָה בֵּינֵיהוֹן.
רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר,
הִיא קַדְמָיְתָא,בְּפוֹרֵחַ מִן הַטָּמֵא, טָהוֹר.
וְרַבָּנִין אָמְרִי,
חֲרֵי הִיא,בְּפוֹרֵחַ מִן הַטָּהוֹר, טָמֵא.
וְאַמְרוּן בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל:
פְּרִיחָה וּשְׁחִין הַמּוֹרֵד בֵּינֵיהוֹן.
רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר,
הִיא קַדְמָיְתָא,
בְּפוֹרֵחַ מִן הַטָּהוֹר, טָמֵא.
וְרַבָּנִין אָמְרִי,

חֲרֵי הִיא,בְּפוֹרֵחַ מִן הַטָּמֵא, טָהוֹר.
בְּגִין דְּהִיא חֲרֵי,
הָא אִן הִיא הִיא, טָמֵא.
וְאָתְיָא כַּיי דַּאֲמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ דְּאִתְפַּלְּגוּן:
פָּרְחָה בוֹ בַשְּׁחִין הַמּוֹרֵד,
רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר:
טָהוֹר.
רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר:
טָמֵא. [805]

״וְעוֹד אָמַר רַבִּי מֵאִיר:
מְלַקֵּט אָדָם עַצְמוֹת אָבִיו וְאִמּוֹ,
מִפְּנֵי שֶׁשִּׂמְחָה הִיא לוֹ״.
בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ קוֹבְרִין אוֹתָן בְּמַהֲמוֹרוֹת.
נִתְאַכַּל הַבָּשָׂר,
הָיוּ מְלַקְּטִין אֶת הָעֲצָמוֹת,
וְקוֹבְרִין אוֹתָן בְּרָזִים. <בארזים>
אוֹתוֹ הַיּוֹם הָיָה מִתְאַבֵּל,
וּלְמָחָר הָיָה שָׂמֵחַ ,
שֶׁנִּנּוֹחוּ אֲבוֹתָיו מִן הַדִּין.

תְּנֵי:
״הַמַּעֲבִיר אָרוֹן מִמָּקוֹם לְמָקוֹם,
אֵין בּוֹ מִשּׁוּם לִקּוּט עֲצָמוֹת.״
אֲמַר רַב אַחָא:
הָדָא דַתְּ אָמַר, בְּאָרוֹן שֶׁלָּאֶבֶן,
אֲבָל בְּאָרוֹן שֶׁלָּעֵץ,
יֵשׁ בּוֹ מִשּׁוּם לִקּוּט עֲצָמוֹת.
אָמַר רַבִּי יוֹסֵה:
וַאֲפִלּוּ תֵּימַר בְּאָרוֹן שֶׁלָּעֵץ,
אֵין בּוֹ מִשּׁוּם לִקּוּט עֲצָמוֹת.
אֵי זֶהוּ לִקּוּט עֲצָמוֹת?
הַמַּעֲבִירָן בְּ אֶפִּיקָרְסִין מִמָּקוֹם לְמָקוֹם. <סדין>
רַבִּי חַגַּי בְּשֵׁם רַבִּי זְעוֹרָה:
לִקּוּטֵי עֲצָמוֹת כִּשְׁמוּעָן.
וּתְנֵי כֵן:
״לִקּוּט עֲצָמוֹת,
מְלַקֵּט עֶצֶם עֶצֶם מִשֶּׁיִּתְאַכֵּל הַבָּשָׂר.״
תְּנֵי:
״אֵין שְׁמוּעָה לְלִקּוּטֵי עֲצָמוֹת.״
אָמַר רַבִּי חַגַּי:
וְהוּא שֶׁשָּׁמַע לְמָחָר,
אֲבָל אִם שָׁמַע בּוֹ בַיּוֹם,
יֵשׁ שְׁמוּעָה לְלִקּוּטֵי עֲצָמוֹת.
וְיֵשׁ שִׁעוּר לְלִקּוּטֵי עֲצָמוֹת?

תְּנָא נִיקוֹמָכֵי קָמֵי רַבִּי זְעוֹרָה:
אֵין שִׁעוּר לְלִקּוּטֵי עֲצָמוֹת.
כְּהָדָא:
רַבִּי מָנָא הוֹרִי לְרַבִּי הִלֵּל דִּכְפִּרְרָה
לִקְרֹעַ וּלְהִתְאַבֵּל, כְּרַבִּי אַחָא,
שֶׁלֹּא לְהִטַּמּוֹת, כְּרַבִּי יוֹסֵה.
תְּנֵי:
"לִקּוּטֵי עֲצָמוֹת,
אֵין אוֹמְרִים עֲלֵיהֶן קִנִּים וְנֶהִי.
אֵין אוֹמְרִים עֲלֵיהֶן
לֹא בִּרְכַּת אֲבֵלִים וְלֹא תַנְחוּמֵי אֲבֵלִים.
אֵילוּ הֵן בִּרְכַּת אֲבֵלִים?
מַה שֶּׁהֵן אוֹמְרִים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת.
אֵילוּ הֵן תַּנְחוּמֵי אֲבֵלִים?
מַה שֶּׁהֵן אוֹמְרִים בַּשּׁוּרָה.
אֲבָל אוֹמְרִים עֲלֵיהֶן דְּבָרִים."
מָה הֵן דְּבָרִים?
רַבָּנִין דְּקָיסָרִין אָמְרֵי:
קִלּוּסִין:

"וְלֹא יְעוֹרֵר עַל מֵתוֹ."
אֵי זֶהוּ הָעֵרוּר?
מַזְכִּירָתוֹ בֵּין הַמֵּתִים.

"וְלֹא יַסְפִּידֶנּוּ".
אֵי זֶה הוּא הֶסְפֵּד?
שֶׁהוּא עוֹשֶׂה לוֹ הֶסְפֵּד בִּפְנֵי עַצְמוֹ.
הָדָא דַתְּ אָמַר, בְּיָשָׁן,
אֲבָל בְּחָדָשׁ, מֻתָּר.
אֵי זֶהוּ חָדָשׁ וְאֵי זֶהוּ יָשָׁן?
חָדָשׁ, בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם;
יָשָׁן, לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם.
תְּנֵי:
"לֹא תְעֹרֵר אִשָּׁה לִוְיָתָהּ בַּמּוֹעֵד."
רַבִּי נַחְמָן בְּשֵׁם רַבִּי מָנָא אָמַר:
לִוְיָתָהּ, כְּמָה דַתָּמַר:
"הָעֲתִידִים עֹרֵר לִוְיָתָן." (איוב ג,ח)
תְּנֵי:
"לֹא יִשָּׂא אָדָם אִשָּׁה שֶׁיֵּשׁ לָהּ בָּנִים,
אֲפִלּוּ בַּקֶּבֶר."
אָמַר רַבִּי יַסָּא:
מִפְּנֵי מַעֲשֶׂה שֶׁאִרַע.

[מוֹעֵד קָטָן א,ו]
הֲלָכָה ו

אֵין חוֹפְרִין כּוּכִין וּקְבָרוֹת בַּמּוֹעֵד,
אֲבָל מְחַנְּכִין אֶת הַכּוּכִין,
וְעוֹשִׂין נִבְרֶכֶת, <דפנים של אבן בקבר>
וְאָרוֹן עִם הַמֵּת בֶּחָצֵר.
רַבִּי יְהוּדָה אוֹסֵר,
אֶלָּא אִם כֵּן יֵשׁ עִמּוֹ נְסָרִים.

[תלמוד]

אֵיזֶהוּ חִנּוּךְ קְבָרוֹת?
רַבִּי יוֹסֵה בַּר נְהוֹרַיי אָמַר:
סָדוֹ בַסִּיד.
רַב חִסְדָּא אָמַר:
אִם הָיָה אָרוֹךְ, מְקַצְּרוֹ.
רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר:
מַאֲרִיךְ בּוֹ מִצַּד אֶחָד,
וּמַרְחִיב בּוֹ מִצַּד אֶחָד.
תָּנֵי רַבִּי חִיָּה:
מַאֲרִיךְ בּוֹ וּמַרְחִיב בּוֹ,
בֵּין מִצַּד אֶחָד בֵּין מִשְּׁנֵי צְדָדִין.

"וְעוֹשִׂין נִבְרֶכֶת בַּמּוֹעֵד".
זֶה הַבָּקִיעַ. <חפירה צרה>
כָּל שֶׁהוּא תּוֹשָׁב נִקְרָא בָּקִיעַ. < לא קבוע>

"וְאָרוֹן עִם הַמֵּת בֶּחָצֵר".
הָדָא דַתְּ אָמַר, בְּמֵת שֶׁאֵינוֹ מְפֻרְסָם,
אֲבָל בְּמֵת שֶׁהוּא מְפֻרְסָם,
עוֹשִׂין לוֹ אָרוֹן אֲפִלּוּ בַּשּׁוּק.
כַּד דְּמַךְ רַבִּי חֲנַנְיָא חַבְרוֹן דְּרַבָּנִין,
עַבְדוּן לֵיהּ אָרוֹן בְּשׁוּקָא.
הַכֹּל מוֹדִין שֶׁלֹּא יָקוּץ לוֹ אֲרָזִים.
וְדִכְוָתַהּ, לֹא יַחְצֹב לוֹ אֲבָנִים.
הָיוּ חֲצוּבוֹת,
תַּפְלוּגְתָּא דְרַבִּי יְהוּדָה וְרַבָּנִין.

[מוֹעֵד קָטָן א,ז]
הֲלָכָה ז

וְאֵין נוֹשְׂאִין נָשִׁים בַּמּוֹעֵד,
לֹא בְתוּלוֹת וְלֹא אַלְמָנוֹת,
וְלֹא מְיַבְּמִין,
אֲבָל מַחְזִיר אֶת גְּרוּשָׁתוֹ,
מִפְּנֵי שֶׁשִּׂמְחָה הִיא לוֹ.

וְעוֹשָׂה אִשָּׁה תַכְשִׁיטֶיהָ בַּמּוֹעֵד.
רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר:
אִשָּׁה לֹא תָסוּד,
מִפְּנֵי שֶׁנִּוּוּל הוּא לָהּ.

[תלמוד]

שִׁמְעוֹן בַּר בָּא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן:
מִפְּנֵי בִטּוּל פִּרְיָה וְרִבְיָה.
בְּעוֹן קָמֵי רַבִּי יַסָּא:
הָעֶבֶד, מַהוּ שֶׁיִּשָּׂא אִשָּׁה בַמּוֹעֵד?
אֲמַר לוֹן:
נִשְׁמְעִנַּהּ מִן הָדָא: (גיטין ד,ה)
מִי שֶׁחֶצְיוֹ עֶבֶד וְחֶצְיוֹ בֶן חוֹרִין,
עוֹבֵד אֶת רַבּוֹ יוֹם אֶחָד,
וְאֶת עַצְמוֹ יוֹם אֶחָד.
דִּבְרֵי בֵית הֶלֵּל.
בֵּית שַׁמַּי אוֹמְרִים:
תִּקַּנְתֶּם אֶת רַבּוֹ,
וְאֶת עַצְמוֹ לֹא תִקַּנְתֶּם;
לִשָּׂא שִׁפְחָה אֵינוֹ יָכוֹל,
בַּת חֹרִין אֵינוֹ יָכוֹל.
יִבָּטֵל?
וַהֲלֹא לֹא נִבְרָא הָעוֹלָם אֶלָּא לִפְרִיָה וְרִבְיָה,
שֶׁנֶּאֱמַר: (יְשַׁעְיָה מה,יח)
"לֹא תֹהוּ בְרָאָהּ, לָשֶׁבֶת יְצָרָהּ"!
אֶלָּא מִפְּנֵי תִקּוּן הָעוֹלָם,
כּוֹפִין אֶת רַבּוֹ וְעוֹשֶׂה אוֹתוֹ בֶן חוֹרִין,
וְכוֹתֵב שְׁטָר עַל חֲצִי דָמָיו.
חָזְרוּ בֵית הֶלֵּל לְהוֹדוֹת כְּדִבְרֵי בֵית שַׁמַּי.
וְאָמַר שִׁמְעוֹן בַּר בָּא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן:
מִפְּנֵי בִטּוּל פִּרְיָה וְרִבְיָה.
הָדָא אָמְרָה,
שֶׁהָעֶבֶד מְצֻוֶּה עַל פִּרְיָה וְרִבְיָה,
וְכָל שֶׁהוּא מְצֻוֶּה עַל פִּרְיָה וְרִבְיָה,
אָסוּר לוֹ לִשָּׂא אִשָּׁה בַמּוֹעֵד.
רַבִּי אִילָא, רַבִּי לְעָזָר בְּשֵׁם רַבִּי חֲנַנְיָה:
עַל שֵׁם שֶׁאֵין מְעָרְבִין שִׂמְחָה בְשִׂמְחָה.
רַבִּי לָא שְׁמַע לַהּ מִן הָדָא:
(דִּבְרֵי הַיָּמִים ב ז,ט) "כִּי חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ עָשׂוּ שִׁבְעַת יָמִים,
וְהֶחָג שִׁבְעַת יָמִים".
רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא שְׁמַע לַהּ מִן הָדָא:
(בְּרֵאשִׁית כט,כז) "מַלֵּא שְׁבֻעַ זֹאת".
רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי לְעָזָר:
מִפְּנֵי הַטּוֹרַח.

תְּנֵי:
אֲבָל מִתְכַּוֵּן הוּא וְנוֹשֵׂא מֵעֶרֶב הָרֶגֶל. [806]
לֵית הָדָא פְלִיגָא עַל רַבִּי לְעָזָר?
לֵית הָדָא פְלִיגָא עַל רַבִּי יוֹחָנָן?
וַאֲפִלּוּ עַל רַבִּי חֲנִינָה לֵית הִיא פְלִיגָא?
אָמַר רַבִּי בָּא:
עַלַּת כַּלְּתָא נַפְקַת טַרְחוּתָא. <נכנסה הכלה, יצאה הטרחה>

״אֲבָל מַחְזִיר הוּא אֶת גְּרוּשָׁתוֹ,
מִפְּנֵי שֶׁשִּׂמְחָה הִיא לוֹ.״
הָדָא דְאַתְּ אָמַר, מִן הַנִּשּׂוּאִין,
אֲבָל מִן הָאֵרוּסִין, אָסוּר.

״וְעוֹשָׂה אִשָּׁה תַּכְשִׁיטָהּ בַּמּוֹעֵד.״
״וְאֵילוּ הֵן תַּכְשִׁיטֵי אִשָּׁה?
גּוֹדֶלֶת, וְכוֹחֶלֶת, וּפוֹקֶסֶת, <קולעת שערה, שמה כחל על עיניה ואודם על פניה>
וְנוֹטֶלֶת אֶת שַׂעֲרָה וְאֶת צִפָּרְנֶיהָ, <קוצצת>
וּמַעֲבֶרֶת כְּלִי חֶרֶשׁ עַל פָּנֶיהָ.״ <לגלח>
אָמַר רַבִּי יוּדָן אֲבוּי דְּרַבִּי מַתַּנְיָה:
בְּלָשׁוֹן נָקִי הִיא מַתְנֵיתָא.

״רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר:
לֹא תָסוּד, מִפְּנֵי שֶׁהוּא נִוּוּל לָהּ.״
תְּרֵין אָמוֹרִין, רַבִּי חֲנַנְיָה וְרַבִּי מָנָא.
חַד אָמַר:
בַּסִּיד שֶׁהִיא מַתַּרְתּוֹ בְּתוֹךְ הַמּוֹעֵד, נֶחְלְקוּ,
אֲבָל בַּסִּיד שֶׁהִיא מַתַּרְתּוֹ לְאַחַר הַמּוֹעֵד,
דִּבְרֵי הַכֹּל אָסוּר.
וְחָרָנָה אָמַר:
בַּסִּיד שֶׁהִיא מַתַּרְתּוֹ לְאַחַר הַמּוֹעֵד, נֶחְלְקוּ,
אֲבָל בַּסִּיד שֶׁהִיא מַתַּרְתּוֹ בְּתוֹךְ הַמּוֹעֵד,
דִּבְרֵי הַכֹּל, מֻתָּר.
וְלָא יָדְעִין מַן אָמַר דָּא וּמַן אָמַר דָּא.
מִן מָה דְאָמַר רַבִּי חֲנַנְיָה,
רַבִּי יַסָּא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן:
רַבִּי יוּדָה כְּדַעְתֵּיהּ,
כְּמָה דְרַבִּי יוּדָה אָמַר תַּמָּן:
צָרַת שָׁעָה צָרָה,
כֵּן הוּא אָמַר הָכָא:
נִוּוּל שָׁעָה נִוּוּל.
הֲוֵי, דּוּ אָמַר:
בַּסִּיד שֶׁהִיא מַתַּרְתּוֹ בְּתוֹךְ הַמּוֹעֵד, נֶחְלְקוּ,
אֲבָל בַּסִּיד שֶׁהִיא מַתַּרְתּוֹ לְאַחַר הַמּוֹעֵד,
דִּבְרֵי הַכֹּל אָסוּר.

[מוֹעֵד קָטָן א,ח]
הֲלָכָה ח

הַהֶדְיוֹט תּוֹפֵר כְּדַרְכּוֹ,
וְהָאֻמָּן מְכַלֵּב.
וּמְסָרְגִין אֶת הַמִּטּוֹת.
רִבִּי יוֹסֶה אוֹמֵר:
מְמַתְּחִין.

[תלמוד]

דְּבֵית רַבִּי יַנַּי אָמְרִי:
"כְּדַרְכּוֹ", מְמַלֵּא אֶת הַמַּחַט;
"מְכַלֵּב", אַחַת אַחַת.
רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר:
"כְּדַרְכּוֹ", אַחַת אַחַת;
"מְכַלֵּב", מַפְסִיעַ. <משאיר רווח בין התפירות>
מַתְנֵיתָא מְסַיְּעָא לְרַבִּי יוֹחָנָן:
"הָרוֹצְעָנִין מְכַלְּבִין בַּמּוֹעֵד."
אִן תֵּימַר "אַחַת אַחַת",
כָּךְ הִיא אֻמָּנוּתָן!
אֶלָּא כֵּינַן קָיְמִין, בְּמַפְסִיעַ.
אֵי זֶהוּ הֶדְיוֹט וְאֵי זֶהוּ אֻמָּן?
אָמַר רַבִּי יוֹסֶה בֶּן חֲנִינָה:
כָּל שֶׁהוּא מְזַוֵּג אֶת הָאָמְרְיוֹת, <חתיכות בד תפורות על שפת בגד>
זֶה הוּא הֶדְיוֹט.
אָמַר רַבִּי סִימוֹן:
בְּתוֹפֵר כִּיסִין כִּיסִין הִיא מַתְנֵיתָא.

"מְמַתְּחִין."
רַבִּי יָסָּא אָמַר:
אִתְפַּלְּגוּן חִזְקִיָּה וְרַבִּי יוֹחָנָן.
חִזְקִיָּה אָמַר:
סֵרוּג, שְׁתִי וָעֵרֶב.
מִתּוּחַ, אוֹ שְׁתִי, אוֹ עֵרֶב.
רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר:
סֵרוּג, אוֹ שְׁתִי, אוֹ עֵרֶב.
מִתּוּחַ, הָיְתָה רָפָה, מְמַתְּחָהּ.
אָמַר רַבִּי חִיָּה בַּר בָּא:
הַכֹּל מוֹדִין בַּסֵּרוּג שֶׁהוּא שְׁתִי וָעֵרֶב.
מָה פְלִיגִין? בַּמִּתּוּחַ.
חִזְקִיָּה אָמַר:
אוֹ שְׁתִי אוֹ עֵרֶב רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר:
אִם הָיְתָה רָפֶה מְמַתְּחָהּ.
רַבִּי יָסָּא הוֹרֵי לִשְׁמוּאֵל בַּר חֲנִינָה:

סֵרוּג שְׁתִי וָעֵרֶב.
וְלָא יָדְעִין אִי כְּהָדָא דְחִזְקִיָּה,
וְאִן כְּהָדָא דְרַבִּי חִיָּה בַּר בָּא דִבְרֵי הַכֹּל.
אָמַר רַבִּי בּוּן בַּר חִיָּה קָמֵי רַבִּי זְעוֹרָה:
מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן:
סֵרוּג שְׁתִי וָעֵרֶב, דִּתְנֵינַן תַּמָּן:
הַחוֹבֵל, מֵאֵימָתַי הוּא חִבּוּר לְמַטָּה?
מִשֶּׁיְּסָרֵג בָּהּ שְׁלֹשָׁה בָתִּים.
אִית לָךְ מֵימַר, שְׁתִי וְלֹא עֵרֶב, אוֹ עֵרֶב וְלֹא שְׁתִי?
מַהוּ לְהַעֲבִיר וּלְסָרֵג?

[מוֹעֵד קָטָן א,ט]
הֲלָכָה ט

מַעֲמִידִין תַּנּוּר וְכִירַיִם וְרֵחַיִם בַּמּוֹעֵד.
רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר:
אֵין מְכַבְּשִׁין אֶת הָרֵחַיִם כַּתְּחִלָּה.

[תלמוד]

רַב הוֹשַׁעְיָה, אִית לֵיהּ קֶמַח, וּטְחַן חִטִּין.
רַבִּי זְעוֹרָה אֲמַר לְרַבִּי יוֹנָה:
פּוֹק זְבוֹן לָן שְׁחוֹרִין לְדֵכְנָה. <חיטים או אפונים שחורים לתבשיל ששמו דוכנה>
אָמַר לֵיהּ:
אִית לָן פִּלְחָא דְמוֹעֲדָא? <יש לנו פלח רחיים המיוחד למועד>
וְאִקְפַּד עֲלוֹי.

תְּנָא רַבִּי חֲלַפְתָּה בַּר שָׁאוּל:
וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְגַדְּלֶנּוּ בַתְּחִלָּה. <שלא יבנה תנור חדש>
תְּנֵי:
"תַּנּוּר וְכִירַיִם חֲדָשִׁים,
אֵין סָכִין אוֹתָן בְּשֶׁמֶן,
וְאֵין טוֹלִין אוֹתָן בְּמַטְלֵית,
וְאֵין חוֹסְמִין אוֹתָן בְּצוֹנִין בִּשְׁבִיל שֶׁיִּתְחַסְּמוּ,
וְאִם בִּשְׁבִיל לִשְׁפּוֹת עֲלֵיהֶן אֶת הַקְּדֵרָה,
מֻתָּר."
וּתְנֵי כֵן:
"תַּנּוּר וְכִירַיִם חֲדָשִׁים,
הֲרֵי הֵן כְּכָל הַכֵּלִים הַמִּטַּלְטְלִין בֶּחָצֵר."
רַבִּי יוּדָן בֵּירַבִּי יִשְׁמָעֵאל הוֹרִי מִדֹּחַק
לְהָבִיא כִּירָה חֲדָשָׁה מִבֵּית הָאֻמָּן,
לִשְׁפּוֹת עָלֶיהָ אֶת הַקְּדֵרָה בַּתְּחִלָּה בְּיוֹם טוֹב.

[מוֹעֵד קָטָן א,י]
הֲלָכָה י

וְעוֹשִׂין מַעֲקָה לַגַּג וְלַמַּרְפֶּסֶת,
מַעֲשֵׂה הֶדְיוֹט,
אֲבָל לֹא מַעֲשֵׂה אֻמָּן.
שָׁפִין אֶת הַסְּדָקִין,
וּמַעְגִּילִין אוֹתָן בַּמַּעְגִּילָה, בַּיָּד וּבָרֶגֶל,
אֲבָל לֹא בְמַחֲלָצַיִם.
הַצִּיר וְהַצִּנּוֹר וְהַקּוֹרָה וְהַמַּנְעוּל וְהַמַּפְתֵּחַ שֶׁנִּשְׁבְּרוּ,
מְתַקְּנִין אוֹתָן בַּמּוֹעֵד,
וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְכַוֵּן מְלַאכְתּוֹ בַמּוֹעֵד.
כִּבָשִׁים שֶׁהוּא יָכוֹל לוֹכַל מֵהֶן בַּמּוֹעֵד,
כּוֹבְשִׁין.

[תלמוד]

לַגַּג, שְׁלֹשָׁה,
וְלַמַּרְפֶּסֶת, עֲשָׂרָה.

"שָׁפִין אֶת הַסְּדָקִין".
תָּנֵי רַבִּי חִיָּה:
הַשָּׁף, שָׁף בָּרֶגֶל,
וְהַמְּעַגֵּל, מְעַגֵּל בַּיָּד. [807]
מַתְנִיתָה, בְּמַעְגִּילָה קְטַנָּה,
וּמָה דְתָנֵי רַבִּי חִיָּה,
בְּמַעְגִּילָה גְדוֹלָה.

"הַצִּיר וְהַצִּנּוֹר וְהַקּוֹרָה וְהַמַּנְעוּל וְהַמַּפְתֵּחַ שֶׁנִּשְׁבְּרוּ,
מְתַקְּנָן בַּמּוֹעֵד, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְכַוֵּן אֶת מְלַאכְתּוֹ בַּמּוֹעֵד".
כְּהָדָא:
רַבִּי מָנָא אִתְּבַר עֲוָקָא דְסֻלָּמֵיהּ. <שלב>
שְׁאַל לְרַבִּי יוֹנָה אֲבוּי וּשְׁרָא לֵיהּ. <התיר לו>
אֲפִלּוּ כֵן, אֲמַר לֵיהּ:
"פּוּק חֲמֵי חַד סָב וּסְמוֹךְ עֲלוֹי!"
נְפַק וְאַשְׁכַּח רַבִּי בּוּן בַּר כָּהֲנָא וּשְׁאַל לֵיהּ,
וּשְׁרָא לֵיהּ.

"וְכָל כִּבָשִׁין שֶׁהוּא יָכוֹל לוֹכַל מֵהֶן בַּמּוֹעֵד,
כּוֹבְשָׁן".
הָא כִּבָשִׁין שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לוֹכַל מֵהֶן בַּמּוֹעֵד,
לֹא.
אָמַר רַבִּי בָּא:
הָדָא דַתְּ אָמַר, בְּשֶׁאֵינָן אֲבוּדִין,
אֲבָל אִם הָיָה דָּבָר אָבֵד,
מֻתָּר.
תְּנֵי:

״לֹא יְהֵא יוֹצֵא וּמְלַקֵּט עֲשָׂבִים,
וּמוֹכְרָן בַּשּׁוּק,
וְאֵין דַּרְכָּן לוֹכַל מֵהֶן בַּמּוֹעֵד.
אָמַר רַב הוֹשַׁעְיָה:
אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן,
נִמְצֵאתָ מַתִּיר אֶת הָאֻמָּנוּת בַּמּוֹעֵד.
לֹא כֵן אָמַר רַבִּי בָּא:
״הָדָא דַתְּ אָמַר, בְּשֶׁאֵינָן אֲבֵדִין,
אֲבָל אִם הָיָה דָּבָר אָבֵד, מֻתָּר״?
מַתְנֵיתָה, בְּשֶׁלְּקָטָן בָּרֶגֶל;
מָה דְאָמַר רַבִּי בָּא, בְּשֶׁלְּקָטָן מֵעֶרֶב הָרֶגֶל.

סוף פרק א של מועד קטן